

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 11.02.2004
KOM(2004) 70 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
TILL RÅDET, EUROPAPARLAMENTET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

Handlingsplan: En europeisk dagordning för entreprenörskap

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Europas utmaning på området entreprenörskap	3
2.	Debatten i Europa om att stimulera entreprenörskap	5
3.	Fem strategiska politikområden	6
3.1.	<i>Stimulera de tänkesätt som krävs för företagande</i>	7
3.2.	<i>Uppmuntra fler människor att bli entreprenörer</i>	8
3.3.	<i>Inrikta företagarna på tillväxt och konkurrenskraft</i>	10
3.4.	<i>Förbättra finansieringsflödet</i>	13
3.5.	<i>Se till att administrativa krav och lagstiftning fungerar bättre för små och medelstora företag</i>	13
4.	Kommissionens nästa steg för att genomföra dagordningen för entreprenörskap	15
5.	Konkreta resultat för Europas entreprenörer	16
	<i>Bilaga I – Förslag till nyckelåtgärder från 2006 och framåt</i>	20

1. EUROPAS UTMANING PÅ OMRÅDET ENTREPRENÖRSKAP

Entreprenörskap är en viktig drivkraft bakom innovation, konkurrenskraft och tillväxt. Eftersom de står för en stor del av aktiviteten inom nyckelsektorer som tjänster och kunskapsbaserad verksamhet spelar mindre företag och företagare idag en central roll i EU:s ekonomi. Det finns en positiv och stabil korrelation mellan entreprenörskap och ekonomisk tillväxt, företagens uthållighet, innovation, skapande av nya jobb, tekniska förändringar, ökad produktivitet och export¹. Men entreprenörskap tillför våra samhällen mer än så. Det är också en väg till personlig utveckling och kan stärka den sociala sammanhållningen under förutsättning att alla, oberoende av bakgrund och bostadsort, har möjlighet att starta ett eget företag.²

Europeiska unionen (EU) har åtagit sig att stimulera entreprenörskap som en del av sin strategi³ för att omvandla sin ekonomi och bygga upp sin framtida ekonomiska styrka och konkurrenskraft. Rådet har uppmanat till åtgärder för att främja små företag och entreprenörskap, bl.a. genom att år 2000 anta **Europeiska stadgan för småföretagen**⁴.

Trots de insatser som gjorts sedan dess har EU hittills inte lyckats minska **skillnaden i BNP per capita** jämfört med USA. **Skillnaden i produktivitet** har i stället ökat. Framtidsinriktade studier visar att om EU inte gör något åt den aktuella ekonomiska tendensen kommer dess andel av världsproduktionen att minska, även om produktionen i sig ökar, särskilt genom att de nya tillväxtekonomierna i Asien kommer ikapp⁵. EU behöver ett ökat företagande för att stärka sin ekonomiska ställning.

EU utnyttjar inte sin **potential för företagande** fullt ut. Alltför få människor uppmuntras att bli företagare. Enligt Eurobarometer säger 47 % av européerna att de helst skulle vilja ha ett eget företag, men trots det är det bara 17 % av dem som förverkligar dessa ambitioner. Vad gäller nya entreprenöriella initiativ säger endast 4 % av européerna att de varit engagerade i att starta ett företag eller bli företagare under de senaste tre åren, medan motsvarande siffra i USA är 11 %⁶. Och även om 29 % av de små och medelstora företagen i EU förklarar att deras främsta mål är tillväxt⁷ är det alltför få som verkligen genererar betydande tillväxt. Till skillnad från situationen i USA lider nystartade företag i EU av låg expansionsgrad efter starten⁸. Bland EU:s största företag i slutet av förra årtiondet var samtliga redan stora företag

¹ [Entrepreneurship: A survey of the Literature](#), David B. Audretsch, oktober 2002.

² Se även [Gemensam rapport om social integration](#), Europeiska unionens råd, 15223/01, 12.12.2001.

³ [EU:s strategi](#) för strukturella ekonomiska reformer lades fast vid Europeiska rådets möte i Lissabon i mars 2000. Den har bekräftats av rådet vid flera olika möten i Europeiska rådet sedan dess.

⁴ [Stadgan för småföretagen](#) som antogs den 13 juni 2000 av rådet (allmänna frågor) fick Europeiska rådets stöd vid mötet i Feira den 19–20 juni 2000.

⁵ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar [European Competitiveness Report 2003](#), SEK (2003) 1299, 12.11.2003 och [Le commerce mondial au XXI siècle](#), Institut français des relations internationales, oktober 2002.

⁶ Flash Eurobarometer 146, "Entrepreneurship", oktober 2003.

⁷ [SMEs in focus – Main results from the 2002 Observatory of European SMEs](#), Europeiska kommissionen.

⁸ "The role of policy and institutions for productivity and firm dynamics: Evidence from micro and industry data", arbetsdokument nr 329, Stefano Scarpetta m.fl., ECO/WKP (2002) 15, 23.4.2002.

1960⁹. Amerikanska entreprenörer förefaller testa marknaden och, om de lyckas, snabbt utvidga sitt företag. I Europa kommer många företagsidéer aldrig i kontakt med marknaden, eftersom deras livskraft ifrågasätts redan innan de kan testas. Eurobarometern visade att 44 % av européerna anser att *man inte skall starta ett företag om det finns en risk att misslyckas*. Detta skall jämföras med 29 % i USA.

En **åldrande befolkning** kommer förmodligen att öka klyftorna i fråga om entreprenörskap,¹⁰ eftersom den åldersgrupp som är mest aktiv när det gäller att starta företag (25–34 år)¹¹ kommer att krympa under kommande decennier. Dessutom uppskattas att en tredjedel av EU:s entreprenörer, framför allt de som driver familjeföretag, kommer att dra sig tillbaka inom de närmaste tio åren. Detta kommer att påverka ungefär 610 000 företag och 2,4 miljoner arbetstillfällen varje år. Eftersom det blir allt ovanligare att företag går vidare i familjen kommer fler familjeföretag att behöva överföras till anställda eller utomstående. Ändå föredrar många européer att starta ett företag snarare än att ta över ett. Därför blir det allt svårare att hitta efterträdare.¹²

För att utnyttja hela sin potential för företagande måste EU vidta allvarligt menade åtgärder för att göra Europa mer **attraktivt** för företagsverksamhet. Detta räcker dock inte för att stimulera entreprenörsambitioner: en mer positiv inställning till entreprenörskap behövs. Detta innebär att man aktivt måste främja **entreprenöriella värderingar** och ta itu med rädslan för **risktagande** bland så många potentiella entreprenörer som möjligt.

För att bidra till att uppnå detta kan EU använda sig av **framgångsexempel** från sitt eget territorium och dra fördel av den betydande regionala mångfalden i fråga om tillgångar och företagsklimat. Förutom att öka spännvidden vad gäller de ekonomiska resultaten kommer utvidgningen även att bredda urvalet av företagstraditioner och öka möjligheterna till utbyte i ett större EU.

För att driva dagordningen för entreprenörskap framåt publicerade kommissionen **grönboken "Entreprenörskap i Europa"**¹³ med syftet att engagera så många berörda som möjligt när man gjorde upp **framtidens politiska dagordning**. Detta samråd är ett exempel på hur viktigt kommissionen anser att det är att upprätthålla dialogen med de små och medelstora företagen och deras företrädare.

Grönboken grundades på omfattande forskningsresultat, analyser, undersökningar och politiska erfarenheter. I den ställdes tio frågor om **två grundproblem i EU**: "*Vad krävs för att få fram fler entreprenörer?*" och "*Hur kan fler företag fås att växa?*". Som en uppföljning av grönboken bad rådet vid Europeiska rådets möte i Bryssel i mars 2003 att kommissionen skulle lägga fram en **handlingsplan för entreprenörskap** vid Europeiska rådets vårmöte 2004.

⁹ "White Paper, Embracing innovation: entrepreneurship and American economic growth", National Commission on Entrepreneurship, 2001.

¹⁰ Den demografiska situationen i EU kommer att förändras dramatiskt. I dag går det en person på 65 år och mer på fyra personer i åldersgruppen 18–64 år. År 2040 kommer detta förhållande att ha ändrats till ungefär en på två. Åldersgruppen 18–35 år kommer att krympa från mer än en fjärdedel till mindre än 20 %, [Eurostats prognoser](#).

¹¹ [Global Entrepreneurship Monitor \(GEM\) 2002 Summary Report](#), Reynolds, Bygrave, Autio och Hay.

¹² [Final report of the expert group on the transfer of SMEs](#), Europiska kommissionen, maj 2002

¹³ Grönboken [Entreprenörskap i Europa](#), Europeiska kommissionen, KOM (2003) 27 slutlig, 21.1.2003.

Denna handlingsplan ger en **strategisk ram för att stimulera entreprenörskap**, grundad på det offentliga samråd som följde på offentliggörandet av grönboken. I samrådet gavs ett allmänt stöd för kommissionens pågående verksamhet, men man ville ha ökade ansträngningar på vissa områden. Därför skall handlingsplanen genom väl inriktade insatser komplettera det arbete som pågår bl.a. inom ramen för det fleråriga programmet för företag och företagsamhet¹⁴, antaget genom rådets beslut 2000/819/EG, utan att ändra de mål och åtgärdsområden som beskrivs i beslutet.

2. DEBATTEN I EUROPA OM ATT STIMULERA ENTREPRENÖRSKAP

Den **allmänna debatt** som startades genom grönboken om entreprenörskap väckte stort intresse i och utanför Europa. Aktörerna delade villigt med sig av sin sakkunskap, vare sig de fått den genom dagligt arbete med företag eller genom forskning. Grönboken diskuterades vid många evenemang och 240 skriftliga svar lämnades in från såväl enskilda som organisationer. I svaren företrädde ett stort antal av de berörda aktörerna, inklusive nationella, regionala och lokala offentliga myndigheter, företagare, näringslivsorganisationer, de aktörer som tillhandahåller stöd, universitet och tankesmedjor.¹⁵

De som lämnade in svar bekräftade de huvudsakliga utmaningar som pekats ut i grönboken, samtidigt som de framhöll ett stort antal **områden där insatser behövs**. De gjorde det klart att det *inte finns någon patentrösning* som kan skapa en bättre företagaranda i Europa. Europas outnyttjade potential verkar vara resultatet av en uppsättning mångfasetterade och inbördes relaterade villkor, attityder och kunskaper. En översikt av de viktigaste tendenserna i svaren återfinns nedan.

Den rådande inställningen till entreprenörskap och dagens bristande balans mellan **risker och belöningar** verkar minska många europeers önskan att starta företag. Dessutom finns det allt färre potentiella efterträdare som kan ta över det ökande antalet företag som lämnas av entreprenörer som uppnår pensionsåldern. Utbildning för entreprenörskap sågs som ett viktigt sätt att skapa mer entreprenöriella tänkesätt bland unga människor. För att lätta riskbördan måste man ta itu med de allvarliga konsekvenserna av misslyckande och behovet att godta sämre social trygghet. Man efterfrågade större ansträngningar för att underlätta **överlåtelse av företag**, särskilt när det gäller familjeföretag.

Finansiering uppfattas som en allt mer akut fråga p.g.a. den ökande användningen av kreditvärdering och de föreslagna nya bestämmelserna om kapitalkrav för bankerna (Basel II)¹⁶. **Beskattning** av icke-utdelade vinster eller privata investeringar sågs som ett hinder för att bygga upp eget kapital och solidare balansräkningar, som behövs inte bara för att släppa fri företagets tillväxtpotential, utan också för att få billigare finansiering.

¹⁴ [Det fleråriga programmet för företag och företagsamhet, särskilt för små och medelstora företag \(2001-2005\)](#), rådets beslut 2000/819/EG av den 20 december 2000, EGT L 333, 29.12.2000 s. 84–91.

¹⁵ Alla inlägg som mottagits i elektronisk form och en rapport där de viktigaste resultaten sammanfattas finns på webbplatsen http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/green_paper/index.htm.

¹⁶ Granskning av kapitalkrav för banker och investeringsföretag – mer information finns i [Commission Services Third Consultation Paper](#), arbetsdokument, 1.7.2003.

För att öka **prestationsförmågan** ansåg många av dem som svarade att entreprenörerna bör få tillgång till högkvalitativt och väl inriktat stöd, mentorverksamhet och utbildning. Kluster skulle kunna verka stimulerande på tillväxt, handel inom hela Europa och internationalisering, medan stöd för att uppmuntra avknoppningar och bättre utbyte mellan forskning och näringsliv skulle kunna hjälpa till att stimulera innovation.

Administrativa krav och lagstiftning nämndes ofta, särskilt problem med att uppfylla skattemässiga och arbetsrättsliga krav, vilket är komplicerat, tidskrävande och kostsamt. För att skapa bättre förhållanden i fråga om administrativa krav och lagstiftning bör politiska beslutsfattare upprätthålla en **dialog med små och medelstora företag** och deras företrädare. Utifrån reaktionerna på grönboken kan man också dra slutsatsen att det fortfarande finns utrymme för förbättringar i fråga om små och medelstora företags möjligheter att delta i offentliga upphandlingar. En del utmaningar kvarstår även vad gäller den **inre marknaden** och uppbyggnaden av **systemet för statligt stöd**.

Många av de som svarade stödde det **samordnade arbetssätt** man valt i grönboken. Flera begärde att den öppna samordningsmetoden¹⁷ skulle stärkas genom en mer systematisk uppföljning av de rekommendationer som getts och medlemsstaternas genomförande av dem. För att man skall kunna ta hänsyn till att utmaningar och behov varierar inom EU bör samordningen inte endast omfatta nationella regeringar, utan även allt oftare regionerna, som spelar en vital roll när det gäller att tillhandahålla infrastruktur, nätverk och stöd som är anpassade till företagarnas specifika behov inom respektive region. Samordning behövs också mellan alla politiska beslutsfattare som verkar inom olika områden som påverkar företagandet, som t.ex. forskning, innovation, skattepolitik och sysselsättning.

3. FEM STRATEGISKA POLITIKOMRÅDEN

Handlingsplanen utgår från det öppna samrådet. Den syftar till att uppmuntra fler människor att starta företag och till att hjälpa företagare att blomstra genom att hjälpa företagarna så att de kan förverkliga sina ambitioner fullt ut och genom att skapa ett gott företagsklimat. För att driva dagordningen för entreprenörskap framåt kommer kommissionen att agera på **fem strategiska politikområden**¹⁸ som i svaren på grönboken framhölls som avgörande för att stimulera den entreprenöriella dynamiken i EU.

- Stimulera de tänkesätt som krävs för företagande
- Uppmuntra fler människor att bli entreprenörer
- Inrikta företagarna på tillväxt och konkurrenskraft
- Förbättra finansieringsflödet

¹⁷ Inom ramen för denna metod erbjuder kommissionen medlemsstaterna en plattform för att fastställa indikatorer, mål och jämförelsevärden och samla in information om bra metoder på politikområden av gemensamt intresse. Syftet är att medlemsstaterna skall kunna förbättra den egna politiken.

¹⁸ Utan att detta påverkar de mål och åtgärdsområden som fastställts i det fleråriga programmet enligt rådets beslut 2000/819/EG.

- Se till att administrativa krav och lagstiftning fungerar bättre för små och medelstora företag

För att gå framåt med dagordningen för entreprenörskap står EU inför en dubbel utmaning: **Samordning och målmedvetenhet** behövs för att skapa synergi och ge möjlighet till konkreta framsteg. Samtidigt måste de politiska besluten ta hänsyn till de varierande behoven hos företagen, vars företag går från avknoppningar vid högskolor via familjeägda små och medelstora företag till företag inom den sociala ekonomin. Dessutom har varje land och varje region en unik blandning av styrkor och svagheter som påverkar företagaranda och näringsliv.

För att uppnå bästa möjliga resultat kan och bör inte kommissionen agera ensam. Medlemsstaternas och näringslivsorganisationernas aktiva deltagande är en nödvändig förutsättning för framgång. För att man skall kunna ta itu med de olika utmaningarna på entreprenörskapsområdet på ett korrekt sätt uppmanar kommissionen därför **medlemsstaterna och näringslivsorganisationerna** att vidta nödvändiga åtgärder på de fem strategiska områdena inom deras respektive behörighetsområde på nationell eller regional nivå, beroende på vad som är mest lämpligt för att ta itu med deras specifika behov.

För att stödja **medlemsstaternas** nationella och regionala strategier kommer kommissionen att inom ramen för den öppna samordningsmetoden hjälpa de politiska beslutsfattarna att göra jämförelser av resultaten och utbyta policy-praxis på relevanta åtgärdsområden.

Näringslivets engagemang är en förutsättning för en fungerande politik till förmån för företagande. T.ex. måste företagen och deras företrädare vara aktivt engagerade för att man skall kunna beakta små och medelstora företags behov vid politiskt beslutsfattande. Näringslivsorganisationerna kan fungera som mellanhänder i företagens relationer med bankerna. Företagare lär sig bäst av varandra (genom mentorsystem eller i nätverk), så deras roll när det gäller informationsåtgärder och utbildning är ytterligt viktig när det gäller att skapa de tänkesätt som krävs för företagande.

I handlingsplanen prioriteras ett antal målinriktade **nyckelåtgärder**¹⁹ som skall vidtas under 2004 och 2005. Dessa riktar sig till såväl kommissionen som politiska beslutsfattare på nationell och regional nivå inom ramen för den öppna samordningsmetoden. De nya åtgärder som skall vidtas fr.o.m. 2006 kommer att fastställas i förhållande till åtgärdernas förmåga att ge mervärde och med hänsyn till var tyngdpunkten ligger i den öppna debatten. En lista med förslag finns i bilaga I.

3.1. Stimulera de tänkesätt som krävs för företagande

Under det öppna samrådet framhölls behovet av att ge entreprenörer mer uppskattning och att göra människor mer medvetna om möjligheten att välja företagande som yrke. Kommissionen kommer att, tillsammans med medlemsstaterna inom ramen för den öppna samordningsmetoden, **främja entreprenörskap** genom att presentera förebilder och framhålla den ansvarsfulla

¹⁹ Utan att detta påverkar de mål och åtgärdsområden som fastställts i det fleråriga programmet enligt rådets beslut 2000/819/EG.

hållning som finns bland de många entreprenörer som respekterar såväl dagens som framtidens behov i samhället. För att se till att alla kan ta tillvara möjligheter som överensstämmer med deras kunskaper och ambitioner bör den främjande verksamheten presentera olika sätt att vara företagare (t.ex. företagare som satsar på att vidga sin verksamhet, hantverkare, deltidsföretagare eller företagare som verkar i kooperativ) och inriktas på olika målgrupper.

Kommissionen ger redan sitt stöd till anordnandet av evenemang om företagande i ett antal städer i EU.²⁰ För att främja företagande och de färdigheter som krävs för företagande bland unga kommer kommissionen att fortsätta främja **utbildning för entreprenörskap**.

Utbildning för entreprenörskap vid universiteten bör vara tillgänglig för studerande och forskare inom alla ämnesinriktningar, i synnerhet vid tekniska universitet. Att koppla ihop vetenskaplig potential med de färdigheter som krävs för företagande kommer att bidra till bättre kommersialisering av forskningsresultaten genom avknoppningar och fler nystartade företag inom de kunskapsbaserade sektorerna.²¹

Nyckelåtgärd: Främja de tänkesätt som krävs för företagande bland unga människor

Inom ramen för den öppna samordningsmetoden har kommissionen och utomstående experter gjort en inventering av hur man politiskt hanterar utbildning för entreprenörskap i EU.²² De lovande resultaten visade att entreprenörskap ges allt större betydelse i kursplanerna och att många politiska initiativ är på gång. Nu kommer arbetet att inriktas på att utbyta erfarenheter av värdefulla politiska verktyg och på att säkra en högkvalitativ utbildning i entreprenörskap för alla elever i EU.

Under 2004 kommer kommissionen att anordna en jämförelse inom ramen för den öppna samordningsmetoden avseende miniföretag (studentföretag som tillverkar och säljer riktiga varor eller tjänster under skyddade förhållanden). Under 2005 kommer kommissionen att tillsammans med en expertgrupp presentera de faktorer som påverkar framgång och risker, politiska mål, rekommendationer och informationsmaterial (exempel på framgångar och god praxis). Arbetet kommer att grundas på fallstudier och utvärderingar.

För att se till att alla elever som kommer ut från skolsystemet har fått tillgång till kurser om företagande uppmanar kommissionen medlemsstaterna att integrera utbildning för entreprenörskap i alla skolors läroplaner och ge skolorna lämpligt stöd så att de kan inrätta effektiva utbildningsplaner av hög kvalitet. Nationella och regionala myndigheter kan anordna informationskampanjer, erbjuda utbildningsmaterial, anordna kurser för lärare och, tillsammans med näringslivsorganisationer, engagera företagare i undervisningsprogrammen.

²⁰ Kommissionens nätverk PAXIS och Eurocities inledde ett pilotprojekt för att anordna Europadagen för företagare (www.entrepreneurday.org).

²¹ Kommissionen kommer att offentliggöra ytterligare initiativ rörande entreprenöriell innovation senare under 2004.

²² [Best-förfarande-projektet om utbildning för entreprenörskap](#), Europeiska kommissionen, november 2002 och "Making progress in promoting entrepreneurial attitudes and skills through Primary and Secondary education" (ännu ej publicerad).

Resultaten av kommissionens arbete med utbildning för entreprenörskap, i form av mål och områden där mer stöd behövs, kommer att tas i beaktande när man förbereder och genomför EU-program för utbildning, fortbildning och ungdomsfrågor.

3.2. Uppmuntra fler människor att bli entreprenörer

Trots ett allmänt samförstånd om att risktagande är oupplösligt förknippat med företagande efterfrågade de som svarade på grönboken inte bara möjlighet att registrera ett företag på ett snabbt och billigt sätt för att uppmuntra fler att starta företag. De önskade även en mer rättvis **balans mellan de risker som tas och de potentiella belöningarna**.

Under senare år har ett betydande arbete genomförts på EU-nivå och i medlemsstaterna för att underlätta den administration som krävs i samband med en företagsstart.²³ För att lätta riskbördan kommer kommissionen att, tillsammans med medlemsstaterna inom ramen för den öppna samordningsmetoden, fortsätta att angripa de negativa effekterna av **misslyckade företagssatsningar**. Kommissionen kommer också att börja undersöka möjligheterna för företagare att försäkra sig mot personliga risker i **sociala trygghetssystem**.

Att bli företagare med en begränsad risk för misslyckande är möjligt, genom att ta över ett befintligt företag i stället för att bygga upp ett nytt från början. Forskning visar att 96 % av **överlåtna företag** i Österrike överlever de första fem åren efter överlåtelsen, vilket skall jämföras med 75 % för de nystartade företagen.²⁴ Efter sina ansträngningar för att hjälpa medlemsstaterna att genomföra 1994 års rekommendation om att underlätta överlåtelser av små och medelstora företag²⁵ kommer kommissionen att i större utsträckning informera om möjligheten att bli företagare på det här sättet.

I samband med **förändrad efterfrågan i samhället** p.g.a. befolkningens åldrande och konsumenternas förväntningar på företagen uppstår ny efterfrågan på områden som t.ex. hälso- och sjukvård, rörlighet och miljö. Eftersom dessa områden ligger nära eller inom den offentliga sektorns verksamhetsområde kan denna sektor i sammanhanget vara antingen kund eller konkurrent. Företag inom den sociala ekonomin²⁶ utgör redan exempel på hur man kan tillhandahålla tjänster på områden som fungerar som alternativ eller komplement till den offentliga sektorn. Kommissionen kommer att, tillsammans med medlemsstaterna inom ramen för den öppna samordningsmetoden, ta itu med hinder för utvecklingen av både kommersiella och icke-vinstdrivna företag på dessa områden. Som förberedelse för framtida åtgärder håller kommissionen för närvarande på att analysera den roll som företagen inom den sociala sektorn spelar.

²³ [Benchmarking the administration of business start-ups](#), Europeiska kommissionen, januari 2002.

²⁴ "Business transfers and successions in Austria", Austrian Institute for Small Business Research, 2002.

²⁵ Som uppföljning av [kommissionens rekommendation av den 7 december 1994 om överlåtelse av små och medelstora företag](#), 94/1069/EG, EGT L 385, s. 14-17, 31.12.1994, lade kommissionen år 2002 och 2003 fram [rapporter](#) med expertåsikter om vilka åtgärder som behövs för att förbättra villkoren vid företagsöverlåtelser och snabba upp medlemsstaternas tillämpning av rekommendationen.

²⁶ Företagen inom den sociala ekonomin omfattar kooperativ, ömsesidiga företag, föreningar och stiftelser. De driver sin verksamhet under förhållanden som "investerardrivna" företag skulle bedöma som mindre lönsamma.

Nyckelåtgärd: Mildra den stämpel som följer av ett misslyckande

Företagare som misslyckats med en satsning stämplas som misslyckade. Detta innebär t.ex. att kunder är motvilliga att beställa eller att extra finansiella garantier begärs. En bättre förståelse för misslyckade företagssatsningar, vilket inbegriper ett klarläggande av skillnaden mellan ärliga och oärliga konkurser, behövs för att bekämpa misslyckandestämpeln. I en jämförelse 2003, där kommissionen och utomstående experter deltog, togs mål, indikatorer och rekommendationer fram för att begränsa de allvarliga juridiska och sociala konsekvenserna av misslyckande²⁷.

I framstegsrapporterna om handlingsplanen kommer kommissionen att be medlemsstaterna rapportera om åtgärder som vidtagits eller planeras för att följa rekommendationerna. Om det behövs kommer kommissionen sedan att på nytt undersöka situationen.

För att öka förståelsen för misslyckanden och skilja begreppet "konkurs" från begreppet "klanderligt" agerande kommer kommissionen under 2004 att tillsammans med medlemsstaternas experter utarbeta information om konkursprinciper, tidiga varningstecken på ekonomiska svårigheter, orsaker till misslyckanden, hinder för att börja om och porträtt av företagare som misslyckats med satsningar och börjat på nytt. Denna information skall användas i informationskampanjer och undervisning. Den bör leda till ett mer allmänt accepterande av misslyckande och en minskning av motståndet mot att ha att göra med företagare som misslyckats.

För att hjälpa företagare som har ekonomiska problem att komma över sin rädsla för att avslöja problemen och söka hjälp i tid kommer kommissionen att, tillsammans med medlemsstaterna inom ramen för den öppna samordningsmetoden, underlätta utbyte av erfarenheter om medvetandehöjande metoder och användning av förebyggande åtgärder. År 2005 skall kommissionen i samarbete med en expertgrupp ha utarbetat självutvärderingstester för företagare med vilka de kan bedöma sin ekonomiska situation. Testerna skall också innehålla information om det stöd som finns att få och förfaranden för att undvika ett misslyckande.

Nyckelåtgärd: Underlätta överlåtelse av företag

Den kraftiga ökning av överlåtelser av företag som förväntas under kommande år kommer särskilt att påverka de många familjeföretag som spelar en nyckelroll i näringslivet i EU. EU måste undvika en situation där sådana företag tvingas stänga, inte för att de inte är konkurrenskraftiga, utan helt enkelt p.g.a. juridiska eller skattemässiga hinder, eller bristen på efterträdare.

Kommissionen kommer att fortsätta hjälpa politiska beslutsfattare på nationell och regional nivå så att de kan underlätta företagsöverlåtelser, främst i syftet att säkra kontinuiteten för de många livsdugliga familjeföretagen i EU. Kommissionen kommer att fortsätta att sporra medlemsstaterna att genomföra rekommendationen om företagsöverlåtelser och öka sina ansträngningar att informera potentiella företagare om företagsöverlåtelser. Detta kan t.ex. innebära stöd till politiska beslutsfattare på nationell och regional nivå som vill främja marknader för

²⁷

[Study: Bankruptcy and a fresh start](#), juli 2002 och [Final report of the expert group on the Best Project on Restructuring, bankruptcy and a fresh start](#), september 2003, Europeiska kommissionen.

företagsköpare och -säljare. Mer specifika åtgärder kommer att anges i det meddelande om företagsöverlåtelser som kommer 2004.

Nyckelåtgärd: Granska socialförsäkringssystemen för företagare

År 2005 kommer kommissionen att presentera en översikt över socialförsäkringssystemen för egenföretagare och företagsägare, inklusive make/maka och andra försörjda personer, och följderna av att gå från en verksamhetsform till en annan. Översikten kommer att gälla vårdförsäkring, inkomstgarantier vid arbetsoförmåga eller upphörande med verksamheten, pensionsrättigheter (jämfört med systemen för anställda), utnyttjandet av frivilliga system, oskäligen förluster av rättigheter som tjänats in som anställd när man blir företagare samt särskilda system för nya företagare. På det här sättet kommer kommissionen att kunna kvantifiera den övergripande risken för negativa konsekvenser i samband med företagande och på ett mer exakt sätt fastställa hur den sociala tryggheten påverkar önskan att bli företagare.

Med utgångspunkt från detta kommer kommissionen att under 2005 be medlemsstaterna att bestämma på vilka områden de avser att agera. Kommissionen kommer sedan att ordna ett erfarenhetsutbyte med utomstående experter om hur man på bästa sätt skall kunna göra framsteg. Det här arbetet skall leda fram till en kartläggning av god praxis för att hjälpa medlemsstaterna att anpassa sina system i den mån det behövs.

3.3. Inrikta företagarna på tillväxt och konkurrenskraft

De som svarade på grönboken efterfrågade högkvalitativa och kundorienterade stödtjänster. Kommissionen kommer därför att fortsätta främja managementutbildning och stöd av högsta klass som riktas till företagare med olika bakgrund, inklusive grupper med särskilda behov som t.ex. **kvinnor och företagare från etniska minoriteter**. Kommissionen kommer också att via strukturfonderna främja tillgång till stöd för företagare med olika bakgrund och i regioner där företagandet ligger på en låg nivå²⁸.

Enligt de som svarade på grönboken kan företagstillväxt initieras genom att små och medelstora företag får aktivt stöd i sina ansträngningar för **internationalisering**. Internationalisering ger inte bara tillgång till en större marknad. Genom att arbeta på olika marknader kan företag också vinna konkurrensfördelar i förhållande till företag som endast verkar i ett land.

Små och medelstora företag bör få stöd för att ta tillvara de möjligheter som den **kunskapsbaserade ekonomin** ger. Utöver en effektivare kunskapsöverföring mellan forskare och näringsliv, tillgång till kunnig personal i en modern arbetsorganisation

28

I kommissionens arbete för bättre stödtjänster ingår arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar [Att skapa förstklassigt stöd till företagen](#), SEK (2001) 1937, 28.11.2001, [Benchmarking of Business Incubators](#), februari 2002, [God praxis vid främjande av kvinnligt företagande](#), december 2002, [Europeiska nätverket för att främja kvinnlig företagande](#), [EU-konferensen om företagare från etniska minoriteter](#) i juni 2003 och [Rapporterna om genomförandet av stadgan](#). Genom gemenskapsinitiativet [Equal](#) finansieras stöd till företagare från missgynnade grupper och arbete för att undanröja hinder för företag inom den sociala ekonomin. Equal är en källa till bra åtgärder för att stödja företagare med olika bakgrund där företagandet ligger på en låg nivå.

och ett starkt immateriellt skydd bör man ägna mer uppmärksamhet åt "värdeinnovationer" (t.ex. en ny affärsmodell, marknadsföringsstrategi eller formgivning) som blir allt viktigare, särskilt för mindre företag.²⁹

Kommissionen kommer att uppmuntra **nätverk, partnerskapsevenemang och kluster** för att hjälpa företagen att bygga strategiska partnerskap, lättare få tillgång till kunskap och skapa kopplingar mellan företag inom och utom EU. Kommissionen kommer att stärka den roll som spelas av de europeiska stödnätverken av Euroinfocentre (EIC) och teknikförmedlingscentrumen (*Innovation Relay Centres, IRC*) genom att engagera dem i att främja samarbete mellan företag och säkerställa effektivare tillgång till alla stödtjänster som omfattar hela EU, inte bara i dessa nätverk utan även från företags- och informationscentrumen (*Business Innovation Centres, BIC*).

Till följd av rådets åtagande att stimulera investeringarna i forskning och teknisk utveckling (FoU) och en öppen debatt under 2002 lade kommissionen år 2003 fram en handlingsplan för att öka FoU-investeringarna till 3 % av BNP senast 2010³⁰. Dessutom finansierar det sjätte ramprogrammet för FoTU små och medelstora företag genom att 15 % av budgeten avsätts för sådana företag. Inom ramprogrammet erbjuds även små och medelstora företag särskild verksamhet³¹.

Nyligen vidgade kommissionen tillämpningsområdet för förordningen om gruppundantag för små och medelstora företag för att undanta stöd till FoU som tilldelas små och medelstora företag från informationsskyldigheten. I fråga om innovation kommer kommissionen att granska olika parter, särskilt små och medelstora företags, särskilda behov i fråga om anpassning till förändringar och införlivande av kunskap i produktion, produkter och tjänster. Eftersom ämnet är så viktigt kommer kommissionen att under 2004 offentliggöra en handlingsplan som helt ägnas åt innovation. I detta sammanhang kommer kommissionen att undersöka styrkta fall av marknadsmisslyckanden som hindrar innovationer, beroende på typen av aktör, verksamhet och geografiskt läge. Detta kommer att inbegripa internationella jämförelser inom och utanför EU. Behovet av att hitta lämpliga sätt att avhjälpa problemen kommer också att behandlas. Kommissionen kommer också att fortsätta främja innovation genom erfarenhetsutbyte om regional innovationspolitik, mekanismer för tekniköverföring och främjande av e-företagande.³²

Det påpekades i grönboken om entreprenörskap och bekräftades i den öppna debatten att alltför få **snabbväxande företag**, s.k. *gaseller*, växer fram i Europa. Gasellerna fungerar som en avgörande drivkraft för innovation och företagsdynamik. Företagstillväxt inträffar sällan av en slump – det behövs en uttrycklig inriktning på

²⁹ Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén *Innovationspolitiken: En uppdatering av Europeiska unionens ståndpunkt inom ramen för Lissabonstrategin*, KOM (2003) 112 slutlig, 11.3.2003.

³⁰ Europeiska rådets möte i Barcelona i mars 2002, *kommissionens meddelande "Mer forskning för Europa - Mot 3 % av BNP"*, KOM (2002) 499 slutlig, 11.9.2002 samt *meddelande från kommissionen "Investering i forskning: en handlingsplan för Europa"*, KOM (2003) 226 slutlig, 4.6.2003.

³¹ Ytterligare information om gemenskapens FoTU-program finns på www.cordis.lu.

³² *Nätverket för innovativa regioner i Europa (IRE)*, projektet *Förbättra institutionerna för tekniköverföring till företagen*, initiativet *PAXIS - Pilot Action of Excellence of Innovative Start-ups* och meddelandet från kommissionen till rådet Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén *Anpassning av politiken för e-affärer i en föränderlig miljö: Lärdomar från Go Digital-initiativet samt kommande utmaningar*, KOM (2003) 148, 27.3.2003.

tillväxt, som först och främst är en mental attityd. Det är bevisat att företagare söker inspiration från framgångsrika förebilder.³³ Kommissionen kommer att leta efter bra policy-praxis för att sprida information om förebilder och ge potentiella gaseller adekvat stöd.

Nyckelåtgärd: Ge skräddarsytt stöd åt kvinnor och etniska minoriteter

För närvarande finns ingen organisation som tillhandahåller stöd som uppfyller de särskilda behov som kvinnliga företagare och etniska minoriteter har. Med utgångspunkt i det pågående arbetet för att främja kvinnligt företagande kommer kommissionen från 2004 och framåt att stödja nationella och regionala myndigheter för att ta itu med de områden där kvinnliga företagens behov fortfarande inte uppfylls, bl.a. tillgång till finansiering och nätverk mellan företagare.

På grundval av erfarenheterna av att utbyta god praxis genom studier och nätverk bland politiska beslutsfattare kommer kommissionen att använda en liknande metod för att ta itu med de behov som företagare från etniska minoriteter har. Under 2004 och 2005 kommer kommissionen att kartlägga och utvärdera politiska åtgärder i syfte att kartlägga god praxis för att stödja företagare från etniska minoriteter. Samtidigt kommer kommissionen att uppmuntra nätverk mellan politiska beslutsfattare och försöka få organ som företräder etniska minoriteter att engagera sig aktivt för att skapa en bättre dialog på europeisk, nationell och regional nivå.

Nyckelåtgärd: Att stödja företag när de utvecklar relationer sinsemellan

Kommissionen kommer att stödja mötesevenemang i EU:s regioner där företagare kan träffa strategiska partner (företagare, forskare, finansiärer, rådgivare, mentorer, affärspartner och politiska beslutsfattare) som kan hjälpa till att stimulera deras utveckling. Kommissionen har ett stort nätverk av potentiella partner genom näringslivsorganisationerna, flera egna databaser och EIC-, IRC- och BIC-nätverken. I mitten av 2004 kommer EIC-, IRC- och BIC-nätverken att ha inrättat de administrativa verktyg, stödverktyg och IT-verktyg som behövs för att stödja evenemangen, där de kommer att delta på ett samordnat sätt. Den här erfarenheten kommer att utvärderas under 2005 i syfte att fastställa en strategi för kommande år.

När de deltagit i ett sådant mötesevenemang kan små och medelstora företag använda sig av EU:s olika nätverk för företagsstöd och deras omfattande nätverk av kontor för att få ytterligare information och råd om affärer på den inre marknaden, i ett specifikt land eller en särskild region.

Genom kluster kan små och medelstora företag få hjälp att uppnå kritisk massa, samla resurser, hitta affärspartner och få tillgång till strategisk information. Med utgångspunkt i arbetet med att kartlägga medlemsstaternas klusterpolitik³⁴ och underlätta utbyte av erfarenheter av kluster på regional nivå inom ramen för programmet "Innovativa regioner i Europa"³⁵, kommer kommissionen under 2005 att

³³ Se även "Bottlenecks and catalysts of entrepreneurial growth" av professor Erko Autio (ännu ej utgiven).

³⁴ År 2003 anordnade kommissionen ett seminarium och en serie expertmöten. Resultaten finns i rapporten [Expert group report on clusters and networks](#).

³⁵ <http://www.innovating-regions.org/>.

tillsammans med en grupp klusteransvariga utforma och testa en modell för att skapa strategiska kopplingar mellan kluster i EU.

3.4. Förbättra finansieringsflödet

Tillgång till finansiering är avgörande för företag vid olika steg i deras utveckling. Utöver de befintliga svårigheter som togs upp under det öppna samrådet, bl.a. i fråga om att bygga upp eget kapital, måste företagen föregripa förändringar i finansieringskraven p.g.a. den ökande användningen av kreditvärderingssystem och den föreslagna revideringen av kapitalkraven för banker ("Basel II"). Denna revidering kommer att innebära att prissättningen på lån blir mer beroende av den risk som är förknippad med den aktuella låntagaren.

Kommissionen deltar för närvarande i arbetet med att förbättra den finansiella miljön för företagen, särskilt vad gäller små och medelstora företag, genom de **finansiella instrumenten**³⁶ och genom att sammanföra små- och medelstora företag och finansiella aktörer för att möjliggöra utbyte av bra metoder och skapa bättre ömsesidig förståelse mellan små och medelstora företag och finansvärlden.³⁷

För att hjälpa företagen att föregripa **förändringar i den finansiella miljön** kommer kommissionen att tillsammans med nationella och regionala politiska beslutsfattare främja stöd till företagen när de måste delta i mer krävande riskbedömningar. Man kommer också att arbeta för att se till att det finns tillgång till fler garantier och lån till en skälig kostnad, särskilt för mikroföretag. Att ta bort låneportföljer från bankers balansräkning genom att sälja dem till institutionella investerare – *värdepapperisering* – kan också öka bankernas kapacitet att ge lån till små och medelstora företag.

För att förbättra företagens kapitalstruktur och gå mot **solidare balansräkningar** bör man eftersträva skattemässig neutralitet för de olika finansieringsmöjligheterna. För att öka det egna kapitalet och stimulera företagets tillväxt kommer kommissionen att intensifiera sina insatser för att förbättra tillgången på **riskkapital, finansiering från företagsänglar och investeringar av privatpersoner (mikro-änglar)**. Kommissionen tillhandahåller också kriterier för bedömning av medlemsstaternas åtgärder för att stödja finansiering av riskkapital i förhållande till bestämmelserna om statligt stöd.³⁸

Nyckelåtgärd: Skapa mer eget kapital och solidare balansräkningar i företagen

Kommissionen kommer att använda sina finansiella instrument för små och medelstora företag för att underlätta företagstillväxt genom att stimulera tillgången på finansiering både via eget kapital och skuldsättning fr.o.m. 2004. Efter

³⁶ De [finansiella instrumenten](#) överbrygger klyftor på finansmarknaden. De inriktas på nystartade högteknologiska företag, garantier för små och medelstora företag och såddkapital. Genom det fleråriga programmet för företag och företagsamhet omfattar de finansiella instrumenten ungefär 322 miljoner euro. De förvaltas av Europeiska investeringsfonden.

³⁷ T.ex. [rundabordssamtalen mellan företrädare för banker och små och medelstora företag](#) och diskussionerna med finansiella institut och näringslivsorganisationer om inrättandet av etiska regler för banker om kundförhållanden med små och medelstora företag.

³⁸ Kommissionens meddelande om [Statligt stöd och riskkapital](#), EGT C 235, 21.8.2001, s. 3-11, och meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om [genomförandet av handlingsplanen för riskkapital](#), KOM (2003) 654 slutlig, 4.11.2003.

utvärdering av de finansiella instrumenten kommer reviderade och effektiviserade finansiella instrument att införas 2006. Förutom att erbjuda garantier och främja värdepapperisering är avsikten även att de skall inriktas på aktiekapital för forskningsbaserade och innovativa små och medelstora företag.

Eftersom meddelandet om statligt stöd och riskkapital löper ut 2006 kommer kommissionen även att under 2004 och 2005 på nytt granska den roll det statliga stödet kan spela för att avhjälpa eventuella marknadsmisslyckanden när det gäller att finansiera små och medelstora företag, särskilt nya och tillväxtinriktade sådana.

Kommissionen kommer att analysera vilka faktorer i de nationella skattesystemen som främjar finansiering genom skuldsättning i motsats till finansiering genom eget kapital (t.ex. icke-utdelade vinstmedel och informella investerare). Kommissionen kommer att påbörja denna analys och inrätta en arbetsgrupp där experter från medlemsstaterna deltar under 2004. På grundval av resultaten kommer kommissionen att uppmana de medlemsstater som tillämpar ofördelaktig beskattning av eget kapital att vidta åtgärder för att säkerställa den skattemässiga neutraliteten. Rekommendationer och befintlig god praxis kommer att presenteras under 2005.

3.5. Se till att administrativa krav och lagstiftning fungerar bättre för små och medelstora företag

Enligt samrådet behövs en konkret minskning och förenkling av **administrativa krav och lagstiftning** på områden som är relevanta för företagen, som beskattning, sysselsättning och miljö. Eftersom ett visst mått av reglering och administration krävs för att reglera marknader och skydda allmänintresset bör politiska beslutsfattare på nationell och regional nivå se till att små och medelstora företag får stöd för att kunna hantera detta.

År 2002 inledde kommissionen ett ambitiöst program för att förbättra **styrelseformerna i EU** med bättre lagstiftning, konsekvensanalys och samråd med aktörer³⁹. Nu kommer man att koncentrera sig på att genomföra det.

Den **inre marknaden** har gjort livet mycket lättare för företagen, och då särskilt de små och medelstora företagen. Men den inre marknaden är inte fullbordad. Det finns fortfarande hinder i vägen. I strategin för den inre marknaden 2003–2006⁴⁰ behandlas relevanta frågor för små och medelstora företag, bl.a. undanröjande av hinder för tjänster, minskade konsekvenser av skattehinder och hjälp för att öka möjligheterna att delta i upphandlingar genom bättre användning av medlemsstaternas nätverk för

³⁹ Meddelanden från kommissionen: *Styrelseformerna i EU: Bättre lagstiftning*, LOM (2002) 275 slutlig, 5.6.2002, *Konsekvensanalys*, KOM (2002) 276 slutlig, 5.6.2002, *Handlingsplan för en bättre och enklare lagstiftning*, KOM (2002) 278 slutlig 5.6.2002. Meddelande från kommissionen *Mot en bättre struktur för samråd och dialog. Allmänna principer och miniminormer för kommissionens samråd med berörda parter*, KOM (2002) 704 slutlig, 11.12.2002. Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén *Uppdatera och förenkla gemenskapens lagstiftning*, KOM (2003) 71 slutlig, 11.2.2003.

⁴⁰ Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén *Strategin för den inre marknaden - Prioriteringar för 2003-2006*, KOM (2003) 238 slutlig, 7.5.2003.

offentlig upphandling. Kommissionen kommer även att fortsätta främja de små och medelstora företagens deltagande i **standardiseringsarbetet**⁴¹.

Under 2004 kommer kommissionen att fortsätta sträva efter att förenkla **bestämmelserna om statligt stöd**. Den kommer särskilt att fortsätta utveckla ett instrument för att identifiera stöd som sannolikt inte påverkar konkurrensen på något betydande sätt. Med ett sådant instrument skulle kommissionen kunna minska sin granskning av stöd, vilket skulle ge medlemsstaterna större handlingsmarginaler för att dela ut små stödbelopp som sannolikt inte leder till någon snedvridning. Små och medelstora företag skulle relativt sett gynnas av sådana åtgärder.

Kommissionen kommer att uppmuntra effektivare **samråd med små och medelstora företag** så att de kan uttrycka sina åsikter om nya initiativ på ett tidigt stadium i beslutsfattandet och lämna synpunkter på hur adekvata befintliga bestämmelser och metoder är. För att se till att sådana samråd omfattar *all* offentlig verksamhet krävs intern samordning inom den offentliga förvaltningen.

Nyckelåtgärd: Lyssna på små och medelstora företag

För att de små och medelstora företagen skall få mer att säga till om när politiska beslut fattas i EU kommer kommissionen att förbättra bedömningen av hur EU-förslag påverkar små och medelstora företag inom ramen för den bedömning av konsekvenserna för företagen (*Business Impact Assessment*) som nyligen införts. Utöver de små och medelstora företagens befintliga engagemang i specifika politiska initiativ från kommissionen kommer kommissionen att intensifiera dialogen mellan kommissionens samtliga avdelningar och näringslivsorganisationerna genom att representanten för små och medelstora företag⁴² anordnar möten mer regelbundet.

Kommissionen kommer också att förbättra de mekanismer som inrättats för att se till att små och medelstora företags erfarenheter av befintlig lagstiftning, politik och program beaktas. Inom ramen för kommissionens initiativ för interaktiv politikutformning registrerar EIC-nätverket små och medelstora företags reaktioner på de hinder de möter på den inre marknaden. Man kommer att öka den vikt som tillmätts de små och medelstora företagens åsikter genom att intensifiera informationen, systematiskt följa upp de problem som rapporteras och öka antalet områden avseende vilka man kan rapportera sina reaktioner.

Förutom att organisera en effektivare dialog med de små och medelstora företagen måste man visa att man verkligen tar sig an de frågor som företagen tar upp. I slutet av 2004 kommer kommissionen att ha en fungerande struktur för att organisera dialogen och bedöma framstegen. År 2005 kommer kommissionen att rapportera om de små och medelstora företagens och deras företrädares engagemang i samrådet och i vilken mån deras åsikter beaktas.

Tillsammans med experter från medlemsstaterna har kommissionen inlett ett jämförande projekt om de små och medelstora företagens engagemang i den

⁴¹ Kommissionen främjar de små och medelstora företagens deltagande i standardiseringen genom [Normapme](#).

⁴² Representanten för små och medelstora företag eftersträvar ökat utbyte med små och medelstora företag och de organ som företräder dem. Hans uppgift är också att se till att små och medelstora företags behov beaktas på ett korrekt sätt i all politik, alla program och all lagstiftning på EU-nivå.

nationella politiken. Arbetet går ut på att granska framgångsrika metoder som redan används i medlemstaterna för att organisera samrådet med små och medelstora företag och omfattar alla organ vars arbete påverkar dessa företag. På grundval av detta kommer bästa praxis och politiska rekommendationer att presenteras 2005.

Nyckelåtgärd: Göra det mindre komplicerat att följa skattelagarna

Skyldigheten att följa olika nationella lagar och förordningar avseende beskattning är ett hinder för verksamhet över gränserna, särskilt för små och medelstora företag. Om sådana företag skulle kunna tillämpa bestämmelserna från "hemlandet", som de redan känner väl till, när de beräknar sina skattegrundande intäkter eller när de uppfyller sina skyldigheter i fråga om mervärdesskatt (moms) skulle det vara lättare för dem att utvidga verksamheten över gränserna.

För att förenkla och minska arbetet med att följa bestämmelserna om direkt beskattning avser kommissionen att inleda ett pilotsystem inom vilket små och medelstora företag kan tillämpa "hemlandsbeskattning". De medlemsstater som deltar i systemet skall åta sig att ömsesidigt erkänna de olika nationella metoderna för att beräkna skattegrundande intäkter. Under 2004 kommer kommissionen att tillsammans med berörda parter och medlemsstater ta itu med de kvarstående tekniska frågorna och utveckla detaljerna i pilotsystemet. Detta bör leda till betydande besparingar och effektivitetsvinster för de små och medelstora företag som uppfyller kraven i systemet.

På grundval av resultaten från diskussionerna om de tekniska frågorna kommer kommissionen att lägga fram sina slutsatser om framtida system för "hemlandsbeskattning" senare under 2004. Med utgångspunkt i dem kommer kommissionen att regelbundet övervaka framstegen i genomförandet av sådana system. Genomförandet faller inom medlemsstaternas behörighetsområde.

För flera kategorier av transaktioner mellan företag och konsumenter innebär tillämpningen av moms på platsen för konsumtionen för närvarande att handelsidkare måste vara registrerade och göra restitutioner och betalningar i varje medlemsstat där de genomför skattepliktiga transaktioner. Detta är tungrott för handelsidkare på den inre marknaden.

Med utgångspunkt i resultaten av en europeisk undersökning om momsplikt och ett öppet samråd⁴³ avser kommissionen att under 2004 föreslå ett system med en enda kontaktpunkt som innebär att företag som är registrerade i mer än en medlemsstat kan fullgöra alla sina skyldigheter avseende moms i hela EU i det land där de är etablerade⁴⁴. Systemet skall bygga på de erfarenheter som redan gjorts inom ramen för EU:s enda momsportal för handelsidkare inom e-handeln från tredje land. Det skulle medföra en betydande minskning av det administrativa arbetet relaterat till moms, eftersom företagen skulle ha att göra med en enda skattemyndighet på sitt eget språk och endast behöva fullgöra en uppsättning skyldigheter.

⁴³

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/taxation/consultations/obligations_tva_en.htm.

⁴⁴

I linje med meddelandet från kommissionen till rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén [Resultatuppföljning och uppdatering av prioriteringarna i strategin på mervärdesskatteområdet](#), KOM (2003) 614, 20.10.2003.

4. KOMMISSIONENS NÄSTA STEG FÖR ATT GENOMFÖRA DAGORDNINGEN FÖR ENTREPRENÖRSKAP

För att genomföra dagordningen för entreprenörskap kommer **kommissionen** att agera på de områden där den bäst kan nå resultat på EU-nivå och där den kan ge värdefullt stöd till medlemsstaternas nationella och regionala strategier inom ramen för den öppna samordningsmetoden.

Kommissionen avser att genomföra detta arbete genom den politik och de program som faller inom gemenskapens behörighetsområde. Alla nya åtgärder som föreslås i den här handlingsplanen, vilka är direkt avsedda att driva frågan om entreprenörskap framåt inom ramen för de mål som beskrivs i artikel 2 i rådets beslut 2000/819/EG och de åtgärdsområden som beskrivs i bilaga I till beslutet, särskilt under rubriken "främja företagarandan", och i synnerhet nyckelåtgärderna är avsedda att genomföras inom ramen för det fleråriga programmet för företag och företagsamhet som löper t.o.m. 2005⁴⁵. Kommissionen kommer i sina årliga arbetsprogram för 2004 och 2005 för genomförande av programmet att lägga fram konkreta och detaljerade förslag om verksamhet och de finansiella resurser som bedöms vara nödvändiga för att genomföra nyckelåtgärderna i denna handlingsplan. Förslagen skall antas enligt programmets mål och arbetsordning, som föreskrivs i ovannämnda rådsbeslut.

Kommissionens förslag till nästa fleråriga program, som skall läggas fram 2004, kommer att, vid sidan av kommissionens egen erfarenhet och oberoende utvärderingar, grundas på den öppna debatt som följt på grönboken och den här handlingsplanen. År 2005 kommer man att granska de områden där nya åtgärder behövs. Konkret verksamhet för att genomföra dessa åtgärder fr.o.m. 2006 kommer att föreslås i enlighet med detta programs mål och arbetsordning.

Vidare kommer kommissionen att på lämpligt sätt arbeta för att driva frågan om entreprenörskap inom alla andra **politikområden som är relevanta för företagare**, särskilt FoU och innovation, styrelseformerna i EU, EU:s dagordning för hållbarhet, den inre marknadens sätt att fungera, riktlinjerna för sysselsättning, skattepolitiken samt konkurrenspolitiken. Kommissionen kommer att öka inriktningen på entreprenörskap i sina **stödprogram**⁴⁶ och underlätta för företagen att få tillgång till dem.

5. KONKRETA RESULTAT FÖR EUROPAS ENTREPRENÖRER

I handlingsplanen fastställs allmänna **mål** som skall uppnås av EU och politiska beslutsfattare i medlemsstaterna på de fem strategiska områdena. Särskilda mål, indikatorer och tidsscheman för framsteg kommer att fastställas inom ramen för de nyckelåtgärder som skall vidtas.

(1) Information till fler människor om entreprenörskap och möjlighet för fler människor att skaffa sig de färdigheter som krävs för företagande genom utbildning och informationsinsatser.

⁴⁵ Förutom de åtgärder som gäller skattefrågor. Dessa kommer att genomföras inom ramen för artiklarna 93 och 211 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, EGT C 325, 24.12.2002, s. 33.

⁴⁶ Strukturfonderna, särskilt EQUAL-programmet, ramprogrammen för FoTU, Asia Invest, AL Invest, EU-Japan centret och programmen för utbildning och ungdomsfrågor.

- (2) En sund miljö för risktagande och inga oskäligen hinder för nya företagare som startar eller tar över ett företag.
- (3) Förstklassigt stöd, särskilt för handel över gränserna och innovation, för företagare från alla ursprung och sektorer.
- (4) Tillräcklig finansiering och garantier för att finansiera alla livskraftiga entreprenörssatsningar, även med kapitalkraven enligt "Basel II", och ökad skattemässig neutralitet för de olika finansieringsalternativen.
- (5) En betydande minskning av bestämmelser och administrativa förfaranden och större hänsyn till små och medelstora företags behov när politiska beslut fattas.

De åtgärder som vidtas inom ramen för handlingsplanen skall leda till resultat i form av konsekvenser på **nivån på företagandet** i EU enligt följande:

Tänkesätt mer inriktade på företagande: Fler människor som föredrar att bli företagare, fler nystartade företag, även i missgynnade grupper och regioner, fler nya företagare som tar över befintliga företag och fler omstarter efter misslyckande satsningar.

Effektivare företag som leder till ökad konkurrenskraft och tillväxt: Solidare balansräkningar, mer innovation inom den privata sektorn, fler små och medelstora företag som bedriver handel på den inre marknaden, fler nya jobb och fler snabbväxande företag.

Bättre företagsklimat: Mindre tid och lägre kostnader för att följa bestämmelser och uppfylla administrativa krav.

Framstegen på EU-nivå för att uppnå målen för handlingsplanen och de särskilda mål som fastställts inom nyckelåtgärderna, liksom deras konsekvenser för resultaten kommer att utvärderas regelbundet. Eftersom **medlemsstaterna** spelar en nyckelroll för framstegen kommer kommissionen också att utvärdera de åtgärder de vidtar på de fem strategiska områdena. I det här sammanhanget måste man komma ihåg att de politiska beslutsfattarna har möjlighet att minska hinder och tillhandahålla offentliga stödtjänster, vilket innebär att de första resultaten kan förväntas komma relativt snabbt. En förändring mot mer företaganda och en ökning av de färdigheter som krävs för företagande är beroende av i vilken mån medborgarna tar till sig den politik som förs. Detta kan bära frukt endast på längre sikt.

Rapporter om handlingsplanen kommer att integreras i rapporteringen om genomförandet av Europeiska stadgan för småföretagen. Från 2005 och framåt kommer kommissionen således att utarbeta en rapport om de framsteg som gjorts för att uppnå de mål som fastställs i den här handlingsplanen och för att vidta nyckelåtgärderna, såväl på EU-nivå som i medlemsstaterna, samt avseende handlingslinjerna i stadgan.

BILAGA I – FÖRSLAG TILL NYCKELÅTGÄRDER FRÅN 2006 OCH FRAMÅT

Kampanjer om entreprenörskap

För att skapa positivare attityder gentemot entreprenörskap i samhället i stort kommer kommissionen att ge stöd till informationskampanjer. Kampanjerna kan gå ut på att presentera förebilder och berättelser om framgångar och misslyckanden i olika media. Kampanjerna skall framhålla den positiva roll företagandet spelar för att fylla samhällets behov (företagens sociala ansvar). Det är bäst att anordna kampanjerna på regional och nationell nivå och låta kommissionen tillhandahålla EU-märkning, anordna stödevenemang och förbättra kopplingarna mellan de olika kampanjer som genomförs i EU för att förbättra synlighet och samordning av regionala och nationella insatser. Denna verksamhet skall bygga på bra metoder som kartlagts i pilotprojektet om företagardagar inom Paxis-programmet.

Främja startandet av fler snabbväxande företag ("gaseller")

För att stimulera till fler gaseller avser kommissionen att öka förståelsen för hur fler sådana företag skulle kunna växa fram i Europa. Den kommer att uppmuntra till mer forskning genom att sammanföra handelshögskolor i syfte att analysera befintliga gasellers framgångar och de hinder som kan stoppa potentiella gaseller från att förverkliga sin potential. Det här arbetet bör inte bara leda till att gaseller uppmärksammas mer i analyser och forskning, utan även till att rönen integreras i kurserna på handelshögskolor så att man främjar deras tillämpning i näringslivet i praktiken. Inom ramen för den öppna samordningsmetoden kommer kommissionen att utbyta erfarenheter om politiska åtgärder i medlemsstaterna som vidtagits för att hjälpa potentiella gaseller att växa. Detta kommer att omfatta beprövade metoder för att hjälpa företagare att identifiera och utnyttja möjligheter till snabb expansion, inklusive mentorsystem, nätverk där företagare kan lära av varandra och stöd till potentiella gaseller, som t.ex. specifika företagskuvöser och stöd till snabb internationalisering på ett tidigt stadium.

Främja entreprenörskap inom den sociala sektorn

Kommissionen kommer att stödja sig på en analys av de specifika behov och svårigheter som icke-vinstdrivande och kommersiella företag som tillhandahåller sociala (hälsovård, utbildning, välfärdstjänster osv.) och miljörelaterade tjänster har, för att göra en jämförelse mellan olika villkor i medlemsstaterna för att tillhandahålla dessa tjänster. Kommissionen kommer sedan att lägga fram rekommendationer och riktlinjer för att förbättra villkoren för företagets verksamhet inom dessa sektorer (ur informations- och lagstiftningssynpunkt) inom ramen för deras åligganden avseende allmänna tjänster och de specifika kvalitetskraven på de tjänster som tillhandahålls. Beroende på vilka resultat undersökningen ger kan vidare åtgärder komma att avse främjande i hela EU av bättre villkor för företag som tillhandahåller sociala och miljörelaterade tjänster, politiska slutsatser eller t.o.m. rättsakter (t.ex. en rekommendation eller frivillig förordning).

Se till att mikroföretag kan anställa genom att göra reglerna enklare

Mikroföretagens möjligheter att anställa och administrera personal påverkas av hur komplicerade bestämmelserna om personal är⁴⁷. För mikroföretag med liten eller ingen erfarenhet av dessa frågor kan detta medföra stora problem eftersom det tar tid och kostar pengar. Kommissionen kommer att ta tillvara erfarenheterna från de nationella handlingsplanerna för sysselsättningen⁴⁸ och kommissionens pågående arbete avseende de krav som ställs när det gäller att anställa den första personen i ett företag. På grundval av detta kommer kommissionen att tillsammans med utomstående experter fortsätta att jämföra nationella system och kartlägga hur man kan underlätta anställning i mikroföretag i hela EU i förhållande till kraven i samband med den första anställningen. Andra frågor i förhållande till lagstiftning och förordningar som är relevanta för mikroföretag kommer att tas upp senare.

Göra det lättare för små och medelstora företag att delta i offentlig upphandling

För att underlätta de små och medelstora företagens deltagande i offentliga upphandlingar kommer kommissionen att uppmuntra medlemsstaterna att samla in och utbyta information om god praxis som används av upphandlande myndigheter för att öka de små och medelstora företagens deltagande. På EU-nivå innebär de nyligen beslutade direktiven om offentlig upphandling inte bara att antalet direktiv som skall tillämpas på offentliga kontrakt minskar utan de utgör dessutom en förenkling och modernisering av själva upphandlingssystemet. Kommissionen kommer att ge råd om hur dessa direktiv skall tolkas och införlivas i nationell lagstiftning av medlemsstaterna. På så sätt kommer upphandlande myndigheter att helt och fullt kunna utnyttja de möjligheter som beslutats på grundval av dessa direktiv. Dessutom kommer kommissionen att publicera en handlingsplan för elektronisk upphandling för att behandla frågor som uppkommit vid genomförandet av de nya bestämmelserna om användning av elektroniska hjälpmedel vid offentliga upphandlingar. EIC-nätverket kan stödja de små och medelstora företagen genom att ge information och öka såväl företagens kunskaper om offentliga kontrakt som deras möjligheter att erhålla dem.

⁴⁷ I riktlinje 2 ”Skapande av nya arbetstillfällen och företagande”, i [riktlinjerna för medlemsstaternas sysselsättningspolitik – rådets beslut \(2003/578/EG\) av den 22 juli 2003, EUT L 197, 5.8.2003 s. 13-21](#), understryks behovet av att förenkla och minska de administrativa bördorna i samband med anställning.

⁴⁸ Samtliga medlemsstater utarbetar en [nationell handlingsplan](#) som beskriver hur riktlinjerna för sysselsättningen omsätts i praktiken nationellt.